

MUNI
PED

Podrobná příprava na učební den

Bc. Ing. Nikola Straková

Příprava učitele na vyučování

- Ano X Ne ?
- G. Petty: „ *Neplánovat znamená plánovaný neúspěch.*“

- Důvod plánování výuky:
  - dosažení zamýšlených cílů
  - žáci pochopí smysl a akceptují cíle výuky
  - udržíme zájem žáků a aktivně je zapojíme
  - zachováme logickou strukturu výuky

- Kvalitní příprava učitele na výuku – nezbytná nutnost pro realizaci kvalitní výuky.
- Odraz plánovitosti, cílevědomosti, soustavnosti a systematičnosti.

Typologie příprav na výuku

Příprava na výuku v odborném vzdělávání

Rozdělení podle časového hlediska

Perspektivní (dlouhodobá) příprava:

Příprava s
perspektivou
celého školního
roku nebo
kurzu (modulu).

Aktuální (krátkodobá) příprava:

Příprava na
konkrétní
vyučovací
jednotky.

Rozdělení podle rozsahu a připravených materiálů

1. Podrobná
příprava.
2. Rámcová
příprava.
3. Rychlá (ad
hoc) příprava.

1. **Učební texty,
učebnice, cvičebnice.**
2. **Materiály pro
učitele a pro žáky:**
metodické listy,
pracovní listy, výrobní a
technická
dokumentace,
receptury, účetní
tabulky,
dokumentace... atd.

Výchozí dokumentu pro plánování výuky

- RVP a ŠVP = základ pro vypracování tematického plánu učitele a jeho písemné přípravy na výuku
  - učební plán a učební osnovy
  - mezipředmětových vztahů
  - návaznost teoretického učiva na praktickou výuku

- písemná příprava na výuku by měla být výsledkem kvalitní a promyšlené volby:
  - výukových cílů,
  - obsahu výuky,
  - technologie výuky
  - a pedagogických a odborných znalostí učitele

- revize výukových prostor, učebních pomůcek a didaktické techniky

Krátkodobá (aktuální) příprava výuky

- Příprava 1 až několika vyučovacích jednotek
- V rámci této činnosti je třeba provést následující:
  1. Stanovení výukových cílů (vzdělávacích, výchovných).
  2. Výběr učiva a jeho aktualizace (didaktická analýza učiva).
  3. Metodická příprava, volba organizačních forem a typu vyučovací jednotky, volba nejvhodnějších vyučovacích metod, zajištění podmínek výuky.
Příprava domácích úkolů a jeho zadání, technická příprava.
Volba vhodných učebních pomůcek, příprava a kontrola učebny a výukových prostor před vyučovací jednotkou.
- Vypracování (revize) písemné přípravy na výuku, výukové prezentace, případně multimediálních výukových opor a pracovních listů.

Udržení zájmu a aktivity žáků

- žáci by měli znát cíl výuky a měli by mu rozumět, považovat ho za smysluplný
- znalost cíle = účinná motivace
- sdělení cíle:
  - prosté sdělené, napsání na tabuli
  - exponace cíle na základě řešení problému, myšlenkového nebo reálného pokusu, praktické situace
- obsah – smysluplný, srozumitelný, související s reálným životem, reálný, aktuální (ne umělý jen pro účely školy)
- různorodé aktivity (střídání metod a forem)
- názornost
- diferenciaci obsahu (základní a rozšiřující učivo)
- pozitivní hodnocení

Výuka je drama, učitel je herec v roli učitele ☺

Fáze výuky

Motivace

- získání zájmu žáků, příprava na osvojování učiva

Expozice

- zprostředkování nových poznatků včetně aktivizace žáků

Fixace

- upevňování osvojených vědomostí a dovedností

Diagnóza

- prověřování, hodnocení, klasifikace

Aplikace

- praktické užití (praxe)

Obecná struktura přípravy na učební den

podmínky:

- vyučován je nový obsah
- výuka probíhá skupinově
- místo výuky = dílny, laboratoře nebo cvičná pracoviště

Úvodní část

- zahájení – nástup, kontrola docházky
- výklad – cíle učebního dne, motivace, ověření si teoretických znalostí
- instruktáž

Pracovní část

- nácvik pracovních činností, průběžná kontrola, průběžné dílčí hodnocení, průběžná instruktáž

Závěrečná část

- kontrola práce žáků i pracoviště
- hodnocení dosažených výsledků i splnění cílů
- ukončení

Odlišný obsah má učební den

- na provozních pracovištích
- při výkonu kontrolních prací

Osnova podrobné přípravy na UD

- A. Téma
- B. Motivace
- C. Cíle (kognitivní, psychomotorické, afektivní)
- D. Plán ověření dříve osvojených vědomostí a dovedností potřebných pro nové učivo
- E. Učivo – teorie
- F. Praktická část – instruktáž, cvičení
- G. Organizace a metody výuky (kreativita, střídání metod)
- H. Pomůcky
- I. Shrnutí, opakování
- J. Hodnocení
- K. Časový harmonogram

Téma

- není cílem!
- vychází z tematického plánu vyučovacího předmětu (ŠVP, RVP)
- ŠVP
  - učební osnovy -> tematické celky a témata předmětů/modulů

Cíle

- kognitivní, psychomotorické i afektivní
- taxonomie a různé úrovně osvojení si učiva
- vycházet z RVP (klíčové kompetence, očekávané výstupy, požadavky na absolventa) a ŠVP (Osnovy, ...)
- přiměřenost, jednoznačnost, kontrolovatelnost
- formulace pomocí aktivních sloves!
- operacionalizované cíle

Ověřování dosavadních vědomostí a dovedností

- ověření získaných poznatků
  - poznatky se relativně rychle zapomínají
  - => vstupní diagnostika vědomostní úrovně žáků
- připravit si otázky a úkoly
- adekvátnost obsahu i obtížnosti
- pokud bude formou individuálního zkoušení
  - předem rozmyslet koho vyvoláme
  - vymyslet efektivní zaměstnání zbytku třídy

Učivo

- didaktická transformace vědeckého poznání v dané oblasti/oboru na obsah výuky
- vycházíme z učebnic, metodických materiálů, odborných publikací, internetových obsahů kriticky zhodnocených!
- soulad učiva s moderní vědou a technikou i s ohledem na budoucí vývoj
- srozumitelné všem žákům

Organizace a metody

- adekvátní volba vzhledem k cílům a učivu
- na výběr je široké spektrum forem i metod
  - metody slovní, názorné, praktické, problémové, ...
  - místa výuky: třída, laboratoř, dílna, cvičné pracoviště, ...
  - způsob výuky: skupinová, individuální, ...
- kreativita
- střídání
- ...

Opakování a procvičování v závěru výuky

- otázky a úkoly, kterými zjistíme, nakolik žáci učivu porozuměli
- příklady použití, reálné problémy, situace propojující nové učivo s dřívějším, nebo učivem z jiných předmětů
- úlohy navíc pro případ přebytečného času
- obtížnější úkoly pro výkonnější žáky
- domácí úlohy

Časový harmonogram

Čas	Činnost	Metoda	Úlohy, pomůcky	Poznámky
8:00 – 8:05	Docházka, zápis do třídní knihy			
8:05 – 8:10	Motivace	Reálný příběh	Noviny	
8:10 – 8:15	Cíle			
...	...			

Pozn.: Pro rychlejší orientaci v přípravě lze zaznamenávat čas časovými body, např.: 5 minut – docházka, 5 minut – motivace, ...

Ukázka podrobné přípravy

(autorka Mgr. Zuzana Sedláková)

- **Obecné informace o výukovém předmětu**
- **Název výukového předmětu:** Technologie
- **Ročník:** 1. ročník
- **Obor:** Kuchař-číšník
- **Hodinová dotace:** 10 (4 hodiny teorie, 4 hodiny praktická příprava omáčky dle technologického postupu)
- **Tematický celek: Omáčky** Jedná se o 7 tematický celek
- **Věková kategorie:** 15 – 18 let
- **Vzdělávací cíle v oblasti rozvoje klíčových kompetencí žáků:**
  - Cílem tematického celku je, aby žák dokázal vyjmenovat základní druhy omáček, dokázal vysvětlit základní rozdíly při jejich přípravě. Aby byl schopen ke každému druhu omáčky uvést vhodný příklad a s tím související nutná orientace v odborné literatuře – Receptury teplých pokrmů. Stejně tak se od žáka očekává, aby byl schopen vyjmenovat jednotlivé suroviny potřebné k přípravě konkrétní omáčky.

Výukové metody:

- Výklad – charakteristika omáček, rozdělení a základní příprava omáček).
- Pozorování.
- Vysvětlování.
- samostatná práce žáků (praktická příprava omáčky dle technologického postupu).
- Aktivizující výukové metody (didaktické hra – kvíz).

Organizační formy:

- Frontální výuka, skupinová výuka.

Obsah výuky:

- Osvojování základního učiva** (Žák si osvojí učivo do takové míry, aby byl hodnocen stupněm dostatečný).
- Osvojování o rozšiřující učivo** (prohloubení základního učiva, pro rozšíření rozhledu studentů, motivace a uspokojení zájmu studentů).

Materiální učební prostředky didaktická technika:

- Sešit, učebnice, kuchařské pomůcky.
- Textové pomůcky (učebnice).
- Organizační a reprografická technika (počítač).
- Vizuální technika (dataprojektor).
- Pořady (kulinářské umění – omáčky).

Vybavení učitele:

- Psací potřeby, interaktivní tabule, PC.

Motivace žáků:

- Motivací pro žáky: je rozšíření si znalostí v oblasti přípravy OMÁČEK, nejprve teoretická znalost omáček, rozdělení, příprava a poté praktická příprava dané omáčky.
- Žáci při správném postupu mohou dostat dobrou známku.
- Žáci tyto znalosti využijí při závěrečných zkouškách a dále tyto znalosti mohou využívat po celý život.

Zpracované učivo (zkráceno)

•Omáčky

- Omáčky patří mezi specifický druh příloh, kterými různé druhy pokrmů po chuťové a výživové stránce doplňujeme.
- Při přípravě dbáme na správnou barvu zasmažky, správnou volbu vývaru, vhodného koření, dobu provaření a cezení.
- Omáčky ředíme vývarem ze základních surovin, z nichž je připravujeme.
- Je-li přísadou omáčky mléko (pokud se mají okyselit), nejdříve je spolu povaříme a potom okyselíme, aby se mléko v omáčce nesrazilo.
- Chuťové doplňky (okurky, kyselou zeleninu, hořčici, vejce natvrdo, slanina) doplníme až po ukončení varu, který po přidání surovin již nevaříme.

Ukázky omáček

Rozdělení omáček

Omáčky dělíme:

1. Podle barvy

- Bílé - (koprová omáčka).
- Tmavé (rajská omáčka).

2. Podle teploty

- Teplé.
- Studené (majonéza).

3. Podle postupu přípravy

- Jemné (Omáčky, které jsou zahuštěné žloutky).
- Hrubé (Omáčky, které jsou zahuštěné jíškou).

Druhy omáček

1. Bílé omáčky

- a) BEŠAMEL
- b) VELOUTÉ

2. Hnědé omáčky

- Rajčatová omáčka.

3. Omáčky zahuštěné žloutky

- Holandská omáčka.

4. Studené omáčky

- Majonéza

Jemné studené omáčky.

Rosolové krycí omáčky.

Bešamel

- **Omáčky bílé Bešamel** - světlá máslová zasmažka zalitá mlékem, rozšleháme a provaříme. Když je dostatečně hustá a jemná, osolíme a přecedíme.
- Dochutíme muškátovým květem. Používá se jako základ k přípravě složitých omáček, k přípravě gratinovaných a zadělávaných pokrmů.

Další omáčky: Velouté, rajčatová omáčka, holandská omáčka, studené omáčky, rosolové krycí omáčky.

Seminární práce

- Vypracujte podrobnou písemnou přípravu na vyučovací jednotku (učební den) vašeho odborného předmětu (odborného výcviku)
- Využijte šablonu pro odbornou přípravu na výuku viz IS studijní(učební) materiály z předmětu FC5057

Podmínky:

- vyučován je nový obsah
- použít budou minimálně 3 různé výukové metody vhodné pro OV
- výuka probíhá hromadně i skupinově
- místo výuky = dílny, laboratoře nebo cvičná pracoviště
- bude maximálně podporována názornost ve výuce a aktivita studentů

Téma pro učební den:

Časový rozvrh:

Příklad:

- 8:00 - 8:15: Úvod do dne, přivítání žáků, motivace, vysvětlení cílů dne.
- 8:15 - 9:00: Teoretická část
- 9:00 - 9:30: Příprava na praktickou část
- 9:30 - 12:00: Praktická část
- 12:00 - 13:00: Obědová přestávka.
- 13:00 - 13:30: Teoretická část
- 13:30 - 15:00: Praktická část
- 15:00 - 15:30: Závěrečná část – shrnutí, zhodnocení, opakování, úklid, rozloučení, ...

Obsah jednotlivých částí učebního dne

- 1) MOTIVACE
- 2) CÍLE
  - Kognitivní: ...
  - Psychomotorické: ...
  - Afektivní: ...
- 3) ÚČTVO
  - Úvodní slovo
  - Opakování
  - Teoretický výklad
  - Příprava na praktickou část - rozdělení žáků do skupin, BOZP, příprava pracoviště
  - Praktická část - výběr vyučovacích metod, forem, materiálních prostředků
- 4) HODNOCENÍ
  - Návrh metod hodnocení - praktické zkoušení, ústní a písemné zkoušení
  - Návrh kritérií pro hodnocení:
    - o kvalita (přesnost, celkový vzhled, povrchová úprava, funkčnost, ...)
    - o odbornost (uplatnění teorie v praxi, dodržování pracovního postupu, organizace pracovního místa, BOZP, ekologické aspekty, vlastní technika práce, hospodaření s materiálem a energií)
    - o rychlost (dodržování výkonových norem)
    - o další kritéria: stupeň orvojení praktických dovedností a návyků, využití teorie v praxi, vztah k práci, aktivita, samostatnost, tvořivost, organizace pracovních činností, hospodaření s materiálem, obsluha, strojů a zařízení
- 5) SHRNUTÍ
- 6) OPAKOVÁNÍ
- 7) UKONČENÍ